

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๒๔๒๗/๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖

กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การสร้างความเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

เรียน เลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ด่วนมาก ที่ คสช(สลช)/๖๔๑

ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอเรื่อง การสร้างความเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ สำนักเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้รายงานการสร้างเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้คณะรัฐมนตรีทราบ ตามข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ดังนี้

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นแนวคิดในการขยายอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบระเบียงเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN-connectivity) โดยอาศัยความเป็นจุดแข็งของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียน กิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ นอกจากนั้นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ได้กำหนด Roadmap ให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำสหกรณ์ในเชิงธุรกิจให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ นำร่องเศรษฐกิจพิเศษภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้การพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับชุมชนมีความเชื่อมโยงกันโดยใช้ธุรกิจชุมชน (Community Business) ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการรวมกลุ่มในชุมชน เพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและนำกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนไปลงทุนเพื่อให้ได้ผลกำไรกลับมาสู่ชุมชนภายใต้ระบบสหกรณ์ชุมชนมิใช่ระบบสหกรณ์แบบปันผลนิยม ดังนั้น แนวคิดในการเชื่อมโยงเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับธุรกิจชุมชนจึงเป็นการนำธุรกิจชุมชนไปทำกำไรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั่นเอง

หัวใจที่จะทำให้ธุรกิจชุมชนเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษไปด้วยกันได้ ต้องอาศัยแนวคิดธุรกิจเพื่อสังคม (Social Business) ซึ่งหมายถึงรูปแบบการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจที่มีได้มุ่งหวังทำกำไรเพื่อตอบสนองกับการลงทุนของปัจเจกบุคคล หรือเอกชน แต่ผลกำไรที่ได้หลังจากหักค่าจ้าง ค่าแรง ค่าจัดหาทรัพยากรต้นทุน รวมถึงการบริหารจัดการแล้ว จะถูกนำกลับคืนมาสู่สังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สวัสดิการสังคม การศึกษา สาธารณสุข นับได้ว่าเป็นการสร้างความมั่นคงที่ได้จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษโดยตรง

นอกจากนี้การจะทำให้ธุรกิจเพื่อสังคมมีความเข้มแข็งได้จำเป็นจะต้องมีวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) รองรับ โดยวิสาหกิจเพื่อสังคมหมายถึงกิจการต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจที่มีชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกันในรูปแบบสหกรณ์ บริษัทชุมชน ซึ่งชุมชนจะเป็นผู้บริหารจัดการ เช่น โรงสีชุมชน สถานีจำหน่ายน้ำมันชุมชน

ตัวอย่างกรณีของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นจุดเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต - โอนีง (Poipet O'Neang) ของกัมพูชาที่สามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร คลังสินค้า และการขนส่ง โดยชุมชนในพื้นที่จะต้องมีความพร้อมด้วยการสร้างธุรกิจชุมชนรองรับ ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่เชื่อมประสาน เช่น ฝ่ายปกครอง หรือหน่วยทหารในพื้นที่

/เมื่อชุมชน ...

เมื่อชุมชนรวมตัวกันเป็นธุรกิจชุมชน (Community Business) ได้แล้ว ต้องกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการเพื่อให้ผลกำไรกลับคืนสู่ชุมชนและสังคม ซึ่งถือเป็นแนวทางของธุรกิจเพื่อสังคม ดังนั้น การกำหนดว่าเมื่อเกิดกำไรจากธุรกิจชุมชนแล้วจะต้องแบ่งไว้ส่วนหนึ่งเป็นทุนสวัสดิการการศึกษา สาธารณสุขของชุมชน จะเป็นเรื่องที่ต้องมีความชัดเจนตั้งแต่ต้น

ขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนดแบบของวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ โดยต้องให้สอดคล้องกับเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ทั้งนี้ สามารถเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนเข้าด้วยกันได้ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและมีการดำเนินการต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการขยายผลได้มากขึ้น จึงจะถือได้ว่าเป็นการนำผลประโยชน์ที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วกลับสู่ชุมชนและสังคมในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินงานควรกำหนดพื้นที่นำร่องในการรวมกลุ่มเป็นธุรกิจชุมชน โดยเริ่มต้นในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วก่อน เนื่องจากมีความพร้อมในด้านการขนส่งคมนาคมทั้งทางถนนและทางราง รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปพื้นที่กัมพูชาตอนใน ตลอดจนเวียดนามตอนใต้ได้ ทั้งนี้ เห็นควรให้หน่วยทหารในพื้นที่เป็นแกนกลางในการรวมกลุ่มประชาชนในพื้นที่ให้เกิดธุรกิจชุมชน โดยการจัดตั้งโครงการนำร่องก่อน และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้แนะนำส่งเสริมการรวมกลุ่ม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้แนะนำ ให้ความรู้ และให้ความช่วยเหลือในการทำ website และ e - Commerce ซึ่งจะช่วยให้แนวความคิดดังกล่าวบังเกิดผลเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. รับทราบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติรายงาน
๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการสร้างความเชื่อมโยงธุรกิจชุมชนธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว
๓. ให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไขปัญหาค่าครองชีพของประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยอาจใช้แนวคิดการเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๓ (ภัทริสา) ๔๔๑ (สุภาวดี)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.cabinet.thaigov.go.th (๔๒ 23-๐7-5๓๓๓๓๔)

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง การสร้างความเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ธุรกิจเพื่อสังคม วิสาหกิจเพื่อสังคม กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ให้ทราบ ดังนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๘. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน
๙. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
๑๐. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน
๑๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๑๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
๑๕. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ